

**ЗАКОН ЗА ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ ИСКОВЕ ЗА ЗАЩИТА НА
КОЛЕКТИВНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ**

**Глава първа.
ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ**

Чл. 1. (1) Този закон урежда изискванията към представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите относно:

1. производството по национални и трансгранични представителни искиове за преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите;
2. производството по национални и трансгранични представителни искиове за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите;
3. производство по национални искиове за обезщетение за вреди на колективния интерес на потребителите;
4. квалифицираните организации, имащи право да предявяват представителни искиове за защита на колективните интереси на потребителите по т. 1 - 3;

(2) Целта на този закон е да създаде механизъм за предявяване на представителни искиове за защита на колективните интереси на потребителите и да улесни достъпа на потребителите до правосъдие.

Чл. 2. (1) Този закон се прилага за национални и трансгранични нарушения по чл. 5, които увреждат или могат да увредят колективните интереси на потребителите, включително и когато нарушението е било преустановено преди предявяване на представителния иск или преди приключване на производството по представителния иск.

(2) Разпоредбата на ал. 1 не възпрепятства правата на потребителите, предоставени от правото на ЕС или от националното законодателство относно договорни и извъндоговорни начини за обезщетяване при нарушения по чл. 5.

(3) Този закон не възпрепятства прилагането на Регламент (ЕО) № 593/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 17 юни 2008 г. относно приложимото право към договорни задължения (Рим I) (ОВ, L 177/04.07.2008 г.), Регламент (ЕО) № 864/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. относно приложимото право към извъндоговорни задължения (Рим II) (ОВ, L 199/31.07.2007 г.) и Регламент (ЕС) № 1215/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2012 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (ОВ, L 351/20.12.2012 г.).

**Глава втора.
ПРЕДМЕТ И ОБХВАТ НА ПРЕДСТАВИТЕЛНИТЕ ИСКОВЕ ЗА
ЗАЩИТА НА КОЛЕКТИВНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ**

Раздел I.

Материален обхват на представителните иски за защита на колективните интереси на потребителите

Чл. 3. (1) Национален представителен иск или трансграничен представителен иск за преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и/или за обезщетение за вреди може да се предяви срещу търговец за предполагаемо нарушение на разпоредбите на националното право и правото на Европейския съюз, посочени в чл. 5, което уврежда или може да увреди колективните интереси на потребителите, включително и когато нарушението е преустановено преди предявяване на представителния иск или преди приключване на производството по представителния иск.

(2) Национален представителен иск, в рамките на образувано производство, не може да се изменя в трансграничен представителен иск, дори ако е предявен срещу търговец с местоживеене в друга държава-членка на Европейския съюз, както и ако с него са представлявани потребители от няколко държави-членки на Европейския съюз.

Раздел II.

Персонален обхват на представителните иски за защита на колективните интереси на потребителите

Чл. 4. (1) Представителен иск за преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и/или за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите може да предяви:

1. квалифицирана организация, включена в списъка по чл. 26, ал.1;
2. Комисия за защита на потребителите;

3. квалифицирана организация, определена от държава-членка на Европейския съюз за предявяване на трансгранични представителни иски на територията на която са настъпили последиците от нарушението на колективните интереси на потребителите, извършено на територията на Република България при условие, че:

- нарушението накърнява интереси, които са обект на защита от тази квалифицирана организация и
- организацията е включена в списъка на квалифицираните организации, изготвен от Европейската комисия и публикуван в "Официален вестник" на Европейския съюз.

4. квалифицирана организация, определена от държава-членка на Европейския съюз, която представлява интересите на потребители от повече от една държава-членка на Европейския съюз. Когато предполагаемото нарушение на колективните интереси на потребителите уврежда или е възможно да увреди потребителите в различни държави-членки на Европейския съюз, представителния иск за преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и/или за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите може да бъде

предявен от няколко квалифицирани организации, определени от тези държави. В този случай, в исковата молба се посочват изрично засегнатите държави-членки на Европейския съюз.

(2) При трансгранични представителни иски съдът може да провери, дали предметът на дейност на квалифицираната организация по ал. 1, т. 3 и 4 ѝ дава право да предяви конкретния иск за защита на колективните интереси на потребителите.

Раздел III.

Предмет на представителните иски за защита на колективните интереси на потребителите

Чл. 5. Нарушение на колективните интереси на потребителите е всяка практика, която уврежда или е възможно да увреди колективните интереси на потребителите и противоречи на разпоредбите на:

1. Закона за защита на потребителите;
2. Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки;
3. Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние;
4. Закона за потребителския кредит;
5. Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители;
6. глава седма, раздел II "Договори за туристически пакети и свързани туристически услуги" и раздел III „Отговорност на туроператорите и търговците, които улесняват предоставянето на свързани туристически услуги при неплатежоспособност и несъстоятелност“ от Закона за туризма;
7. чл. 32 - 34 от Закона за защита на конкуренцията;
8. чл. 24 и чл. 29 а, ал. 1 и 2 от Закона за дейностите по предоставяне на услуги;
9. Закона за електронните съобщения;
10. чл. 4б, чл. 19д и глава четвърта "Търговски съобщения" от Закона за радиото и телевизията;
11. глава единадесета "Реклама на лекарствените продукти" от Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина;
12. чл. 4 - 6 и глава трета „Задължения на доставчиците при сключване на договори чрез електронни средства“ от Закона за електронната търговия;
13. чл. 26д от Закона за техническите изисквания към продуктите;

14. чл. 66 - 67 от Закона за енергийната ефективност;

15. чл. 21, ал. 1, т. 4, 5, 7, 19а, 20, 24, 26 и 33-35, чл. 22, ал. 1- 4 и ал. 8, чл. 30, ал. 1, т. 9-11, чл. 31, т.2, 3 и 5, чл. 35, ал. 2 и 6, чл. 38, ал.7, чл. 38а - 38к, чл. 69 - 71, чл. 89-92, чл. 94а - чл. 95а, чл. 111, ал. 3, чл. 120, ал. 1 и 7, чл. 120а, чл. 135, чл. 139, чл. 139б, чл. 140 - 141, чл. 143 - 146, чл. 149б, чл. 150, чл. 155, ал. 2 и 3, чл. 156, ал. 1, чл. 180 и чл. 187, чл.195, ал.7, §1, т. 66б и т. 66в от допълнителните разпоредби на Закона за енергетиката и § 191 от преходни и заключителни разпоредби на Закона за енергетиката;

16. глава първа „Общи положения“, глава втора „Платежни институции и доставчици на услуги по предоставяне на информация за сметка“, глава трета „Електронни пари“, глава четвърта „Изисквания към информацията при предоставяне на платежни услуги“, глава пета „Права и задължения при предоставянето и използването на платежни услуги“, глава шеста „Прозрачност и съпоставимост на таксите. Прехвърляне на платежни сметки. Достъп до платежни сметки за основни операции“, чл. 122, чл. 125 - 126, чл. 154, чл. 156 - 158, чл. 160 - 163, чл. 167 - 170, глава десета „Алтернативно разрешаване на спорове“ от Закона за платежните услуги и платежните системи;

17. чл. 146, чл. 288 - 288а, чл. 299, чл. 301, глава тридесет и трета „Предоставяне на информация“, чл. 333, чл. 340 - 342 и чл. 447 от Кодекса за застраховането;

18. Закона за дейността на колективните инвестиционни схеми и на други предприятия за колективно инвестиране;

19. глава трета „Обвързани агенти“, глава седма, чл. 70-75 и чл. 76, раздел II „Оценка за уместност и целесъобразност. Представяне информация на клиенти“ и раздел III „Договор. Изпълнение на нареждания“ от Закона за пазарите на финансови инструменти;

20. Наредба за допълнителните мерки, свързани с прилагането на регламенти, приети съгласно чл. 15 от Директива 2009/125/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 21 октомври 2009 г. за създаване на рамка за определяне на изискванията за екодизайн към продуктите, свързани с енергопотреблението (обн., ДВ, бр. 14 от 2015г.);

21. Наредба за съществените изисквания и оценяване на съответствието на везни с неавтоматично действие (обн., ДВ, бр. 23 от 2016 г.);

22. Наредба за съществените изисквания и оценяване на съответствието на електрически съоръжения, предназначени за използване в определени граници на напрежението (обн., ДВ, бр. 23 от 2016 г.);

23. Регламент (ЕО) № 2027/97 на Съвета от 9 октомври 1997 г. относно отговорността на въздушните превозвачи при въздушния превоз на пътници и на техния багаж (ОВ L 285, 17.10.1997 г.);

24. Регламент (ЕО) № 178/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 28 януари 2002 г. за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството

в областта на храните, за създаване на Европейски орган за безопасност на храните и за определяне на процедури относно безопасността на храните (ОВ L 31, 1.2.2002 г.);

25. Регламент (ЕО) № 261/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 11 февруари 2004 г. относно създаване на общи правила за обезщетяване и помощ на пътниците при отказан достъп на борда и отмяна или голямо закъснение на полети, и за отмяна на Регламент (ЕИО) № 295/91 (ОВ L 46, 17.2.2004 г.);

26. Регламент (ЕО) № 1107/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 5 юли 2006 г. относно правата на хората с увреждания и на хората с ограничена подвижност при пътувания с въздушен транспорт (ОВ L 204, 26.7.2006 г.);

27. Регламент (ЕО) № 1371/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно правата и задълженията на пътниците, използващи железопътен транспорт (ОВ L 315, 3.12.2007 г.);

28. чл. 23 от Регламент (ЕО) № 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 24 септември 2008 г. относно общите правила за извършване на въздухоплавателни услуги в Общността (ОВ L 293, 31.10.2008 г.);

29. чл. 1 - 35 от Регламент (ЕО) № 1272/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 16 декември 2008 г. относно класифицирането, етикетирването и опаковането на вещества и смеси, за изменение и за отмяна на директиви 67/548/ЕИО и 1999/45/ЕО, и за изменение на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (ОВ L 353, 31.12.2008 г.);

30. Регламент (ЕО) № 392/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2009 г. относно отговорността на превозвачите на пътници по море в случай на произшествия (ОВ L 131, 28.5.2009 г.);

31. Регламент (ЕС) 2021/1230 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юли 2021 година относно презграничните плащания в рамките на Съюза (кодифициран текст, ОВ L 274, 30.07.2021 г.);

32. чл. 4 - 6 от Регламент (ЕО) № 1222/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно етикетирването на гуми по отношение на горивната ефективност и други съществени параметри (ОВ L 342, 22.12.2009 г.);

33. чл. 3 - 8 и чл. 19 - 21 от Регламент (ЕО) № 1223/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 30 ноември 2009 г. относно козметичните продукти (ОВ L 342, 22.12.2009 г.);

34. чл. 9 - 10 от Регламент (ЕО) № 66/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2009 г. относно екомаркировката на ЕС (ОВ L 27, 30.1.2010 г.)

35. Регламент (ЕС) № 1177/2010 на Европейския парламент и на Съвета от 24 ноември 2010 г. относно правата на пътниците, пътуващи по море или по вътрешни водни пътища, и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 334, 17.12.2010 г.);

36. Регламент (ЕС) № 181/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно правата на пътниците в автобусния транспорт и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 (ОВ L 55, 28.2.2011 г.);

37. Регламент (ЕС) № 1169/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2011 г. за предоставянето на информация за храните на потребителите, за изменение на регламенти (ЕО) № 1924/2006 и (ЕО) № 1925/2006 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 87/250/ЕИО на Комисията, Директива 90/496/ЕИО на Съвета, Директива 1999/10/ЕО на Комисията, Директива 2000/13/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, директиви 2002/67/ЕО и 2008/5/ЕО на Комисията и на Регламент (ЕО) № 608/2004 на Комисията (ОВ L 304, 22.11.2011 г.);

38. Регламент (ЕС) № 260/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 14 март 2012 г. за определяне на технически и бизнес изисквания за кредитни преводи и директни дебити в евро и за изменение на Регламент (ЕО) № 924/2009 (ОВ L 94, 30.3.2012 г.);

39. Регламент (ЕС) № 531/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2012 г. относно роуминга в обществени мобилни съобщителни мрежи в рамките на Съюза (ОВ L 172, 30.6.2012 г.);

40. чл. 14 от Регламент (ЕС) № 524/2013 на Европейския парламент и на Съвета от 21 май 2013 г. относно онлайн решаване на потребителски спорове и за изменение на Регламент (ЕО) № 2006/2004 и Директива 2009/22/ЕО (Регламент за ОРС за потребители) (ОВ L 165, 18.6.2013 г.);

41. Регламент (ЕС) № 1286/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 26 ноември 2014 г. относно основните информационни документи за пакети с инвестиционни продукти на дребно и основаващи се на застраховане инвестиционни продукти (ПИПДОЗИП) (ОВ L 352, 9.12.2014 г.);

42. Регламент (ЕС) 2015/760 на Европейския парламент и на Съвета от 29 април 2015 г. относно Европейски фондове за дългосрочни инвестиции (ОВ L 123, 19.5.2015 г.);

43. Регламент (ЕС) 2015/2120 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2015 г. за определяне на мерки относно достъпа до отворен интернет и цените на дребно за регулирани комуникации в рамките на ЕС и за изменение на Директива 2002/22/ЕО и на Регламент (ЕС) № 531/2012 (ОВ L 310, 26.11.2015 г.);

44. Регламент (ЕС) 2016/679 на Европейския парламент и на Съвета от 27 април 2016 г. относно защитата на физическите лица във връзка с обработването на лични данни и относно свободното движение на такива данни и за отмяна на Директива 95/46/ЕО (Общ регламент относно защитата на данните) (ОВ L 119, 4.5.2016 г.);

45. глава втора от Регламент (ЕС) 2017/745 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2017 г. за медицинските изделия, за изменение на Директива 2001/83/ЕО, Регламент (ЕО) № 178/2002 и Регламент (ЕО) № 1223/2009 и за отмяна на директиви 90/385/ЕИО и 93/42/ЕИО на Съвета (ОВ L 117, 5.5.2017 г.);

46. глава втора от Регламент (ЕС) 2017/746 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2017 г. за медицинските изделия за инвитро диагностика и за отмяна на Директива 98/79/ЕО и Решение 2010/227/ЕС на Комисията (ОВ L 117, 5.5.2017 г.);

47. Регламент (ЕС) 2017/1128 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. за трансграничната преносимост на услугите за онлайн съдържание в рамките на вътрешния пазар (ОВ L 168, 30.6.2017 г.);

48. Регламент (ЕС) 2017/1129 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно проспекта, който трябва да се публикува при публично предлагане или допускане на ценни книжа до търговия на регулиран пазар, и за отмяна на Директива 2003/71/ЕО (ОВ L 168, 30.6.2017 г.);

49. Регламент (ЕС) 2017/1131 на Европейския парламент и на Съвета от 14 юни 2017 г. относно фондовете на паричния пазар (ОВ L 169, 30.6.2017 г.);

50. чл. 3 - 6 от Регламент (ЕС) 2017/1369 на Европейския парламент и на Съвета от 4 юли 2017 г. за определяне на нормативна рамка за енергийно етикетирание и за отмяна на Директива 2010/30/ЕС (ОВ L 198, 28.7.2017 г.);

51. чл. 3 - 5 от Регламент (ЕС) 2018/302 на Европейския парламент и на Съвета от 28 февруари 2018 г. за преодоляване на необоснованото блокиране на географски принцип и на други форми на дискриминация въз основа на националността, местопребиваването или мястото на установяване на клиентите в рамките на вътрешния пазар и изменение на регламенти (ЕО) № 2006/2004 и (ЕС) 2017/2394 и Директива 2009/22/ЕО (ОВ L 60I, 2.3.2018 г.);

52. Регламент (ЕС)на Европейския парламент и на Съвета от относно единния пазар на цифрови услуги (Законодателен акт за цифровите услуги) и за изменение на Директива 2000/31/ЕО;

53. актове на Европейския съюз, посочени в приложение I на Директива (ЕС) 2020/1828 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно представителни искиове за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО (ОВ, L 409/1, 4.12.2020 г.), така както са въведени в националното законодателство на държавите-членки на ЕС.

Глава трета.

ПРЕДЯВЯВАНЕ НА ПРЕДСТАВИТЕЛНИ ИСКОВЕ ЗА ЗАЩИТА НА КОЛЕКТИВНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Раздел I.

Общи положения

Чл. 6. (1) Представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите се разглеждат от окръжния съд като първа инстанция по мястото на извършване на нарушението или по седалището на ответника.

(2) В исковата молба, отделно от обстоятелствата, на които се основава представителният иск, се посочват доказателства, че ищецът е квалифицирана организация по смисъла на чл. 4, ал. 1.

(3) Към исковата молба се представят:

1. доказателства за възможностите на ищеца сериозно и добросъвестно да защити увредения интерес, както и да понесе тежестите, свързани с водене на делото, включително разноските;
2. достатъчно информация за определяне на групата потребители, заинтересовани от представителният иск.

(4) С цел избягване на конфликт на интереси, към исковата молба по представителен иск за обезщетение се представят източниците на финансиране на иска като: договор за финансиране, дарение и др., когато е предоставено такова финансиране.

Раздел II.

Условия за допустимост на представителния иск за защита на колективните интереси на потребителите

Чл. 7. Представителният иск за защита на колективните интереси на потребителите е допустим, когато са изпълнени следните условия:

1. искът е срещу търговец и се основава на нарушение по чл. 5, включително и когато нарушението е преустановено преди предявяване на иска;
2. искът е предявен от ищец по чл. 4, ал. 1;
3. има за цел защита на колективните интереси на потребителите.

Раздел III.

Проверка на условията за предявяване на представителен иск за защита на колективните интереси на потребителите

Чл. 8. (1) Когато представителен иск за обезщетение се финансира от трета страна, съдът служебно проверява за наличието на конфликт на интереси и дали финансирането на представителния иск от трета страна, която има икономически интерес от предявяването или от резултата от представителния иск, не отклонява иска от защитата на колективните интереси на потребителите. При основателни съмнения за конфликт на интереси, по искане на съда, квалифицираната организация представя допълнителна информация относно използваните финансови средства за финансиране на представителния иск.

(2) В случаите по ал.1 съдът проверява дали страната предоставила финансирането:

1. не оказва влияние върху решенията на квалифицираната организация, в т.ч. и върху решенията за сключване на споразумение, което би увредило колективните интереси на заинтересованите потребители;
2. не финансира представителен иск, в който ответникът е конкурент на страната, предоставила финансиране или срещу ответник от когото страната предоставила финансиране е зависима.

(3) При основателни съмнение за конфликт на интереси, съдът може да разпорежи на квалифицираната организация, предявила иска, да откаже или да промени финансирането от третата страна, и ако е необходимо да не признае правото на квалифицираната организация да предяви представителния иск.

Чл. 9. Търговецът ответник в представителния иск може да възрази пред съда, ако има основателни съмнения дали ищецът отговаря на условията за включване в списъка по чл. 26, ал. 1.

Чл. 10. (1) След проверка на допустимостта на представителния иск и редовността на исковата молба, съдът служебно проверява възможностите на квалифицираната организация, предявила иска, сериозно и добросъвестно да защити увредения интерес и да понесе тежестите, свързани с воденето на делото, включително разноските.

(2) Съдът може да изслуша квалифицираната организация, предявила иска в открито заседание.

(3) Съдът не допуска разглеждане на делото, ако квалифицираната организация, предявила иска, не отговаря на изискванията по чл. 8 и не е включена в списъка по чл. 26, ал. 1. Когато съдът определи, че квалифицираната организация не отговаря на изискванията за предявяване на представителния иск, това не възпрепятства правата на потребителите, заинтересовани от същия представителен иск.

(4) Определението на съда, с което не се допуска разглеждането на делото, подлежи на обжалване с частна жалба.

(5) В определението на съда, с което не се допуска разглеждане на делото, съдът посочва подходящи мерки и срок, в който квалифицираната организация, предявила иска, да информира заинтересованите потребители от представителния иск за влязлото в сила съдебно определение, с което не се допуска разглеждане на делото, включително когато е необходимо да информира индивидуално всички заинтересовани потребители.

Раздел IV. Представяне на доказателства

Чл. 11. (1) Когато квалифицирана организация е представила доказателства, достатъчни да обосноват представителен иск за преустановяване или забрана на практика или за обезщетение за вреди, и е посочила, че допълнителни доказателства се намират у ответника или в трето лице, при искане от нейна страна, съдът може да разпорежи на ответника или на трето лице да представи тези доказателства по реда на ГПК. По искане на ответника, съдът може да разпорежи на квалифицирана организация или на трето лице да представи доказателства от значение за делото.

(2) Съдът разпорежда представянето на доказателства при спазване на принципите за поверителност и пропорционалност.

(3) Съдът преценява пропорционалността на доказателственото искане, отчитайки законните интереси на всички засегнати страни и трети лица, като взема предвид:

1. степента, в която претенцията на ищеца или защитата на ответника се подкрепят от фактите и доказателствата, които обосновават искането за представяне на доказателства;

2. обхвата на доказателствата, особено за третите лица, като не допуска неконкретизирани искания за представяне на доказателства, които не са от значение за страните по делото;

3. дали доказателствата, чието представяне се иска, съдържат поверителна информация, особено такава, която се отнася до трети лица, и съществуващия режим за защита на тази поверителна информация.

(4) Съдът разпорежда представянето на доказателства, съдържащи поверителна информация, в случаите, в които счита, че те са от значение за иска. Съдът предприема ефективни мерки за защита на доказателствата, съдържащи производствена, търговска или друга защитена от закона тайна.

(5) Съдът прилага приложимото право на Европейския съюз и националното законодателство на Република България за поверителност на доказателствата.

(6) Недопустим е отказ за предоставяне на доказателства поради възможността същите да бъдат използвани срещу лицето, от което са поискани, при икове за обезщетение за вреди вследствие на нарушение по чл. 5.

Глава четвърта.

ПРЕДСТАВИТЕЛЕН ИСК ЗА ПРЕУСТАНОВЯВАНЕ ИЛИ ЗАБРАНА НА ПРАКТИКИ, КОИТО СА В НАРУШЕНИЕ НА КОЛЕКТИВНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Чл. 12. (1) Когато представителният иск за защита на колективните интереси на потребителите има за цел преустановяване или забрана на нарушение по чл. 5, което уврежда или е възможно да увреди колективните интереси на потребителите, съдът може да:

1. определи подходящи привременни мерки за защита на увредения интерес, включително да разпорежи на търговеца да преустанови, или когато е необходимо да забрани определена практика за определен срок, когато има достатъчно основание да счита, че тази практика е възможно да съставлява нарушение на чл. 5. Определението може да бъде изменяно или отменяно от същия съд вследствие на изменение на обстоятелствата, грешка или пропуск;

2. разпорежи на ответника да преустанови, или когато е необходимо да забрани определена практика, когато установи, че тази практика съставлява нарушение по чл. 5;

3. установи, че клауза, включена в договор с потребител е неравнопоставена по смисъла на чл. 143 от Закона за защита на потребителите и да обяви, че тази клауза е нищожна.

(2) Съдът с решение:

1. установява, че практиката съставлява нарушение по чл. 5 и
2. задължава търговеца да огласи по подходящ начин и за своя сметка съдебното решение или част от него във форма, която съдът счита за подходяща, и/или да направи публично коригиращо изявление с оглед отстраняване на ефекта от нарушението.

(3) Решението на съда по ал. 2 подлежи на въззивно и касационно обжалване, независимо от предпоставките за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 1 от ГПК. Обжалването на решението пред въззивна инстанция не спира изпълнението, освен ако съдът постанови друго.

(4) При постановяване на решението по ал. 2, съдът не е обвързан от посочените от ищеца мерки за защита. С оглед особеностите на случая и след като вземе предвид становището на ответника, съдът може да постанови други мерки, които осигуряват подходяща защита на увредения интерес.

(5) При предявяване на иск за преустановяване или забрана на практика, която е в нарушение на колективните интереси на потребителите, квалифицираната организация не трябва да доказва:

1. съгласието на индивидуалните потребители да бъдат представлявани от нея;
2. действителните загуби или вреда за индивидуалните потребители, увредени от нарушението;
3. наличието на умисъл или небрежност от страна на търговеца.

(6) Представителните иски за преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите се разглеждат с необходимата процесуална бързина по реда на глава XXV “Бързо производство“ на ГПК.

Чл. 13. Съдът определя подходящи мерки и срок, в който търговецът е длъжен да информира заинтересованите от представителния иск за обезщетение на колективните интереси на потребителите за всяко влязло в сила съдебно решение за преустановяване или забрана на практика, съставляваща нарушение по чл. 5, включително когато е необходимо, да информира индивидуално всички заинтересовани потребители.

Глава пета.

ПРЕДСТАВИТЕЛЕН ИСК ЗА ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ЗА ВРЕДИ НА КОЛЕКТИВНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Раздел I.

Общи положения

Чл. 14. (1) Когато представителния иск има за цел обезщетение за претърпени вреди, съдът определя отговорността на търговеца за извършеното нарушение по **чл. 5.** и групата потребители по отношение на които търговецът отговаря (кръга на увредените лица).

(2) Съдът определя видовете вреди, за които е възможно да бъде предоставено обезщетение за всеки потребител или за всяка от категориите потребители, съставляващи групата потребители, пред която търговецът отговаря.

(3) Потребителите, които са част от групата потребители и са изразили изрично съгласието си да бъдат представлявани в представителния иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите, не могат да бъдат представлявани по други представителни иски за обезщетение на същото основание и срещу същия търговец. Те не могат да получат обезщетение и по индивидуален иск на същото основание и срещу същия търговец.

(4) Обезщетението на потребителите, което се претендира в рамките на представителния иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите не възпрепятства използването на всяко друго допълнително средство за обезщетение, предвидено в националното законодателство и в законодателството на Европейския съюз, което не е било предмет на представителния иск.

(5) Когато представителния иск за обезщетение за вреди засяга потребители, които нямат обичайно пребиваване в Република България, за да бъдат обвързани от резултатите от представителния иск, индивидуалните потребители трябва да изразят съгласието си за присъединяване към иска.

Раздел II.

Определяне на мерки за информиране на потребителите за представителния иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите

Чл. 15. (1) Когато представителният иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите е допустим, съдът определя подходящи мерки за информиране на потребителите, които е възможно да принадлежат към групата потребители. Освен тези, посочени в определението на съда за допустимост на представителния иск, мерките за информиране на потребителите съдържат най-малко следната информация:

1. описание на вредите, включени в предмета на иска;
2. причината за вредите на колективните интереси на потребителите;
3. описание на групата потребители, с възможно най-точна оценка за броя на увредените потребители;
4. подходящ срок след разгласяването, в който увредените потребители могат да заявят, че ще участват в представителния иск, в т.ч. и в евентуално споразумение за доброволно уреждане на спора по представителния иск за обезщетение;
5. посочване, че в случай на присъединяване към представителния иск, засегнатият потребител няма да може да предяви индивидуален иск за обезщетение за вреди срещу същия търговец за същото нарушение, което е предмет на обезщетение в рамките на предявения представителен иск за обезщетение, но може да претендира за други вреди, които не са обхванати от колективния иск;
6. форма, съдържание и срок, в който искането за присъединяване трябва да бъде изпратено до съда;
7. данните за контакт на квалифицираната организация, която трябва да бъде уведомена за желанието за присъединяване към представителния иск на всеки потребител;
8. посочване, че заинтересования потребител трябва да представи всички документи в подкрепа на своето искане.

(2) В случаите по ал. 1 съдът определя начина за информиране на групата потребители, по отношение на които търговецът отговаря: колко съобщения, чрез кои медии и в продължение на колко време трябва да бъдат направени.

Чл. 16. (1) Предприемането на мерки за уведомяване на засегнатите потребители за решението на съда за обезщетение за вреди е за сметка на търговеца и се извършва след влизане на решението в сила.

(2) Когато с влязло в сила съдебно решение е постановено, че търговецът не е извършил нарушение на колективните интереси на потребителите, съдебното решение, с което се отхвърля иска за обезщетение, определя мерките за информиране на потребителите, които принадлежат към групата потребители. Решението на съда определя срок, в който квалифицираната организация трябва да предприеме подходящи мерки за уведомяване на потребителите. Разходите за уведомяване на потребителите са за сметка на квалифицираната организация.

Раздел III.

Определяне на срок за присъединяване към представителния иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите

Чл. 17. (1) Съдът определя срок, в който засегнатите потребители могат да се присъединят към представителния иск за да получат обезщетение за вредите, причинени от нарушение по чл. 5.

(2) В закрито заседание съдът с определение приема за участие в процеса други увредени потребители, които в определения срок са заявили желание за участие в процеса.

(3) Определението, с което се отказва включване на нови участници подлежи на обжалване с частна жалба в 14-дневен срок от връчването му.

(4) Потребител, който е заявил участие в представителния иск за обезщетение може да се откаже от участие в представителния иск във всяко положение на делото. В този случай, потребителят информира писмено квалифицираната организация и съда за своето решение.

Раздел IV.

Споразумение за доброволно уреждане на спора

Чл. 18. (1) Когато представителният иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите е допустим, в открито заседание с призоваване на страните, съдът уведомява квалифицираната организация и търговеца, че могат да сключат споразумение за доброволно уреждане на спора по представителния иск.

(2) В срок от 14 дни от уведомяването по ал. 1, квалифицираната организация и търговецът уведомяват писмено съда, дали ще потърсят доброволно уреждане на спора по представителния иск за обезщетение на потребителите или ще продължат решаването на спора по съдебен път. При липсата на отговор от страните по спора в рамките на посочения срок, съдът продължава производството по представителния иск за обезщетение.

(3) Когато страните уведомят, че ще потърсят доброволно уреждане на спора по представителния иск за обезщетение на потребителите, съдът определя срок, в който страните да сключат споразумение за доброволно уреждане на спора.

(4) Всяка от страните и заинтересованите индивидуални потребители могат да се откажат от постигнатото споразумение преди неговото одобряване от съда.

(5) Споразумението за доброволно уреждане на спора по представителния иск за обезщетение между квалифицираната организация и търговеца се сключва в писмена форма.

(6) Съдът одобрява постигнатото споразумение между квалифицираната организация и търговеца за уреждане на спора по представителния иск, ако то не противоречи на закона и добрите нрави или не съдържа условия, които не могат да бъдат изпълнени, отчитайки правата и интересите на всички страни, и в частност на засегнатите потребители, и ако чрез включените в него мерки може да бъде защитен в достатъчна степен увредения интерес.

(7) Одобреното от съда споразумение е задължително за квалифицираната организация, за търговеца и за заинтересованите индивидуални потребители, които са заявили участие в представителния иск за обезщетение.

(8) Обезщетение на потребителите, получено в резултат на одобрено споразумение между квалифицирана организация и търговец, не възпрепятства използването на всички други допълнителни средства за обезщетение на потребителите, които не са включени в предмета на споразумението.

(9) Съдът не одобрява постигнато споразумение по представителен иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите, което:

1. противоречи на закона и добрите нрави;
2. съдържа условия, които не могат да бъдат изпълнени, отчитайки правата и интересите на страните и особено тези на засегнатите потребители;
3. е несправедливо.

(10) В случаите по ал. 9 съдът продължава производството по представителния иск за обезщетение за вреди.

Раздел V.

Решение по представителния иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите

Чл. 19. (1) В решението на съда се определя срок, в който трябва да бъде извършено обезщетение на потребителите, които принадлежат към групата потребители.

(2) Решението на съда има действие за нарушителя, квалифицираната организация, предявила иска, потребителите, от името на които е предявен иска, които са увредени от установеното в представителния иск нарушение и които са изразили желание да

участват в представителния иск, както и по отношение на потребителите, които са част от групата потребители и не са заявили, че желаят да осъществят защитата си самостоятелно в отделен процес.

(3) Към решението на съда се прилага списък на лицата, които принадлежат към групата потребители, заявили желанието си да участват в представителния иск.

(4) Решението подлежи на въззивно и касационно обжалване, независимо от предпоставките за допускане на касационно обжалване по чл. 280, ал. 1 на ГПК.

(5) Решението по представителния иск не може да бъде отменено по чл. 304 на ГПК.

(6) Съдът определя подходящи мерки и срок, в който търговецът информира заинтересованите потребители от представителния иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите за всяко влязло в сила съдебно решение, предвиждащо обезщетяване на потребителите, както и за всяко одобрено от съда споразумение по представителния иск, включително когато е необходимо информира индивидуално всички заинтересовани потребители.

Чл. 20. (1) Разноските за производството по представителния иск за обезщетение за вреди, направени от спечелилата делото страна, са за сметка на загубилата делото страна и се определят по реда на ГПК.

(2) Индивидуалните потребители, които принадлежат към групата потребители, не дължат разноски за производството по представителния иск за обезщетение за вреди.

(3) В изключителни случаи, съдът може да осъди индивидуален потребител, който принадлежи към групата потребители, да заплати разноските за производството по представителния иск за обезщетение за вреди, когато те са причинени в резултат на негово умишлено или небрежно поведение.

(4) Разноските за уведомяване на засегнатите потребители за предявения представителен иск за обезщетение за вреди и за възможността да се присъединят към него, са за сметка на загубилата делото страна.

(5) За производствата по представителни иски по този закон не се дължи държавна такса.

Чл. 21. (1) Съдът определя начина за обезщетяване на засегнатите потребители и условията за неговото изпълнение от търговеца.

(2) Съдът може да постанови обезщетението за нанесените индивидуални вреди да бъде:

1. направено директно от търговеца на всеки потребител, който е част от групата потребители;
2. внесено по сметка на квалифицираната организация, предявила иска или
3. внесено по специална сметка на общо разпореждане на засегнатите потребители.

(3) В случаите по ал. 2, т. 2 след постановяване на решението съдът може да задължи квалифицираната организация, предявила иска, да прехвърли обезщетението по специална сметка на общо разпореждане на групата потребители, като вземе подходящи мерки за обезпечаване изпълнението на това задължение.

(4) В случаите по ал. 2, т. 3 първоинстанционният съд може да свика общо събрание на групата потребители, като разгласи поканата по начина, по който е разгласено предявяването на представителния иск. Общото събрание на групата потребители се ръководи от съда и може да приеме решения, ако на него присъстват поне 6 лица от групата потребители.

(5) Общото събрание на групата потребители избира комитет, който да се разпорежда със средствата по специалната сметка, и може да взема решение за действията, които възлага на комитета да извърши.

Глава шеста. **ПРЕДСТАВИТЕЛЕН ИСК ЗА ОБЕЗЩЕТЕНИЕ ЗА ВРЕДИ НА** **КОЛЕКТИВНИЯ ИНТЕРЕС НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ**

Чл. 22. (1) Сдруженията на потребителите, включени в списъка по чл. 26, ал. 1 и Комисия за защита на потребителите могат да предявят иск за обезщетение за вреди, причинени на колективния интерес на потребителите за нарушение на разпоредбите за защита на потребителите по чл. 5, независимо дали кръга на увредените лица може да бъде установен или не и независимо дали вредите са реално претърпени или интересите на потребителите са поставени в опасност.

(2) Колективния интерес на потребителите е интересът на всички потребители, различен от сбора от техните индивидуални интереси, за спазване разпоредбите за защита на потребителите по чл. 5.

(3) Съдът присъжда обезщетение на сдружението на потребителите/Комисия за защита на потребителите, предявило иска, като определя размера му по справедливост.

(4) Когато искането за обезщетение е предявено от повече от едно сдружение на потребителите и Комисия за защита на потребителите, обезщетението се присъжда на всички ищци за общо разпореждане.

(5) Полученото обезщетение може да бъде изразходвано само за защита на интересите на потребителите.

(6) За исковете по тази глава се прилагат разпоредбите на глава трета „Предявяване на представителни иски за защита на колективните интереси на потребителите“, глава пета, раздел IV „Споразумение за доброволно уреждане на спора“ и глава седма „Действие на решенията по представителни иски за защита на колективните интереси на потребителите. Давностни срокове.“.

Глава седма. **ДЕЙСТВИЕ НА РЕШЕНИЯТА ПО ПРЕДСТАВИТЕЛНИ ИСКОВЕ ЗА ЗАЩИТА** **НА КОЛЕКТИВНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ.** **ДАВНОСТНИ СРОКОВЕ**

Чл. 23. (1) Влязло в сила съдебно решение, с което се установява нарушение на колективните интереси на потребителите по чл. 5, може да се използва от всички

страни като доказателство във всеки иск за обезщетение за вреди срещу същия търговец за използване на същата практика.

(2) Разпоредбата на ал. 1 се прилага и по отношение на влязло в сила решение на съдебен или административен орган на държава-членка на ЕС, с което се установява нарушение на колективните интереси на потребителите.

Чл. 24. (1) Давностният срок за предявяване на представителен иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите или за предявяване на индивидуален иск за обезщетение спира да тече по отношение на заинтересованите потребители от момента на предявяване на представителен иск за преустановяване или забрана на практика до влизане в сила на окончателното решение на съда по предявения представителен иск за преустановяване или забрана на практиката.

(2) Давностният срок за предявяване на индивидуален иск за обезщетение за вреди, произтичащи от нарушение на колективните интереси на потребителите спира да тече за заинтересованите потребители от момента на предявяване на представителен иск за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите до влизане в сила на окончателно решение на съда по представителния иск или на одобрено от съда споразумение.

Глава осма.

КВАЛИФИЦИРАНИ ОРГАНИЗАЦИИ, ИМАЩИ ПРАВО ДА ПРЕДЯВЯВАТ ПРЕДСТАВИТЕЛНИ ИСКОВЕ ЗА ЗАЩИТА НА КОЛЕКТИВНИТЕ ИНТЕРЕСИ НА ПОТРЕБИТЕЛИТЕ

Чл. 25. Министърът на икономиката и индустрията е компетентен орган за признаване на квалифицираните организации за предявяване на представителни иски за защита на колективните интереси на потребителите, отговарящи на изискванията на тази глава и включването им в списъка по чл. 26, ал. 1.

Чл. 26. (1) Министърът на икономиката и индустрията одобрява със заповед списък на квалифицираните организации в Република България, имащи право да предявяват представителни иски за преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, иски за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите и иски за обезщетение за вреди на колективния интерес на потребителите.

(2) Министърът на икономиката и индустрията публикува на интернет страницата на министерството списъка по ал. 1 и го предоставя на Европейската комисия заедно с наименованието, предмета на дейност и правноорганизационната форма на включените в него квалифицирани организации.

(3) При настъпване на промени, министърът на икономиката и индустрията актуализира списъка на квалифицираните организации и го предоставя на Европейската комисия заедно с актуалната информация.

Чл. 27. (1) Право да бъде включена в списъка на квалифицираните организации по чл. 26, ал. 1 има организация, която:

1. има за цел защита на колективните интереси на потребителите;
2. е вписана в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел, воден от Агенцията по вписванията, като сдружение за осъществяване на общественополезна дейност;
3. е извършвала реална обществена дейност за защита на интересите на потребителите през последната една година преди подаване на заявлението;
4. не е обект на производство по несъстоятелност и не е обявена в несъстоятелност;
5. да е независима и да не се влияе от лица, различни от потребители, по специално от търговци, които имат икономически интерес от предявяване на представителен иск, включително в случай на финансиране от трета страна, и за тази цел е установила процедури за предотвратяване на такова влияние и конфликт на интереси, между организацията, лицата, които ѝ предоставят финансиране, и интересите на потребителите;
6. оповестява публично на ясен и разбираем език чрез подходящи средства, в т.ч. и на нейната интернет страница, информация, която доказва че организацията отговаря на критериите по т. 1-5, както и информация за източниците на финансиране на организацията, нейната организационна, управленска и членска структура, предмета на дейност и извършваните дейности.

(2) Организация, която отговаря на изискванията на ал. 1 и желае да бъде вписана в списъка по чл. 26, ал. 1, подава до министъра на икономиката и индустрията писмено заявление, към което се прилагат:

1. удостоверение за актуално състояние и устав на сдружението, в случай че не е предоставен единен идентификационен код на сдружението;
2. годишен отчет за дейността на сдружението през последната една година;
3. декларация за наличие на обстоятелствата по ал. 1, т. 5.

Чл. 28. (1) Министърът на икономиката и индустрията със заповед признава за квалифицирана организация, организация която отговаря на изискванията на чл. 27, ал. 1 и я включва в списъка по чл. 26, ал. 1 или отказва да я признае, когато не отговаря на изискванията и не я вписва в списъка.

(2) Заповедта по ал. 1 се издава в срок от два месеца от постъпване на документите по чл. 27, ал. 2 в Министерството на икономиката и индустрията. В случаите, когато се изисква допълнителна информация от организацията, срокът спира да тече.

Чл. 29. (1) При промяна на обстоятелствата по чл. 27, ал. 1 квалифицираните организации, включени в списъка по чл. 26, ал. 1, уведомят незабавно министъра на икономиката и индустрията за настъпилите промени.

(2) В случаите по ал. 1 министърът на икономиката и индустрията актуализира списъка на квалифицираните организации по чл. 26, ал. 1 и го предоставя на Европейската комисия заедно с актуалната информация.

Чл. 30. (1) Министърът на икономиката и индустрията може по всяко време да изиска от организация, включена в списъка на квалифицираните организации по чл. 26, ал. 1, да предостави актуална информация относно спазване на изискванията по чл. 27, ал. 1.

(2) Когато държава-членка на ЕС или Европейската комисия изрази опасения по отношение на конкретна квалифицирана организация, включена в списъка по чл. 26, ал. 1, че не отговаря на изискванията към квалифицираните организации, посочени в чл. 27, ал. 1, министърът на икономиката и индустрията разпорежда извършването на проверка, която да установи, дали тази организация продължава да отговаря на изискванията.

(3) Когато министърът на икономиката и индустрията установи, че квалифицирана организация, включена в списъка по чл. 26, ал. 1 не отговаря на изискванията на чл. 27, ал. 1, издава заповед за заличаване на организацията от списъка.

Чл. 31. Министърът на икономиката и индустрията на всеки пет години от датата на влизане на закона в сила преценява дали квалифицираните организации, включени в списъка по чл. 26, ал.1, продължават да отговарят на изискванията на чл. 27, ал. 1.

Чл. 32. Министърът на икономиката и индустрията или определени от него длъжностни лица са контактна точка по смисъла на чл. 5 на Директива (ЕС) 2020/1828 на Европейския парламент и на Съвета относно представителните искове за защита на колективните интереси на потребителите. Министърът на икономиката и индустрията предоставя данните за връзка на тези лица на Европейската комисия.

Чл. 33. (1) Квалифицираните организации, включени в списъка по чл. 26, ал. 1, са длъжни да спазват принципа на прозрачност, като публикуват на своята интернет страница информацията относно:

1. представителните искове за преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите и представителните искове за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите, които са решили да предявят пред съда;
2. актуалното състояние на представителните искове за преустановяване или забрана на практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, и представителните искове за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите, които са предявили пред съда;
3. резултатите от представителните искове, в т.ч. и влезлите в сила определения на съда за недопускане или отхвърляне на представителни искове по т. 1 и 2.

(2) Квалифицираните организации, включени в списъка по чл. 26, ал. 1 предоставят на Комисията за защита на потребителите ежегодно, считано от 26 юни 2027 г. следната информация:

1. броя и вида на предявените от тях представителни искове, които са приключени от съдилищата;
2. вида на нарушенията по чл. 5 и страните по съответните представителни искове;
3. резултатите от представителните искове по т. 1.

Чл. 34. (1) Комисията за защита на потребителите оказва съдействие и улеснява сътрудничеството между квалифицираните организации за осъществяване на обмен на информация, правен анализ и на техните най-добри практики и опит във връзка със случаи на национални и трансгранични нарушения по чл. 5.

(2) При оказване на съдействие и улесняване на сътрудничеството и обмена на информация по ал. 1, Комисията за защита на потребителите и другите държавни

органи, които отговарят за прилагане на законодателството за защита на потребителите, спазват изискванията за защита на личните данни.

(3) Комисията за защита на потребителите, другите държавни органи, които отговарят за прилагане на законодателството за защита на потребителите и квалифицираните организации спазват изискванията за опазване на служебната, производствената или търговската тайна, както и не разгласяват други сведения, станали им известни при или по повод изпълнение на техните задължения.

Чл. 35. Председателят на Комисията за защита на потребителите предоставя на Европейската комисия ежегодно, считано от 26 юни 2027 г. следната информация:

1. броя и вида на предявените от тях представителни искиове, които са приключени от съдилищата;
2. вида на нарушенията по чл. 5 и страните по съответните представителни искиове;
3. резултатите от представителните искиове по т. 1.

Глава девета. САНКЦИИ

Чл. 36. Който не изпълни разпореждане на съда по чл. 11 се наказва с глоба в размер от 2 000 до 20 000 лв., а на едноличните търговци и юридическите лица се налага имуществена санкция в размер от 3 000 до 70 000 лв.

Чл. 37. Който не изпълни влязло в сила определение на съда за предприемане на мерки по чл. 12, ал. 1, т. 1 или който въпреки влязло в сила решение на съда по чл. 12, ал. 1, т. 2 и 3 продължава да прилага незаконна практика, съставляваща нарушение по чл. 5, или да прилага клауза, включена в договор с общи условия с потребители, която е обявена за неравноправна, се наказва с глоба в размер от 5 000 до 20 000 лв., а на едноличните търговци и юридическите лица се налага имуществена санкция в размер от 5 000 до 70 000 лв.

Чл. 38. Който не изпълни разпореждане на съда за предприемане на мерки по чл. 12, ал. 2, т. 2 се наказва с глоба в размер от 3 000 до 10 000 лв., а на едноличните търговци и юридическите лица се налага имуществена санкция в размер от 3 000 до 20 000 лв.

Чл. 39. Който не изпълни разпореждане на съда по чл. 13 или влязло в сила споразумение по чл. 18, ал. 6 се наказва с глоба в размер от 2 000 до 20 000 лв., а на едноличните търговци и юридическите лица се налага имуществена санкция в размер от 3 000 до 50 000 лв.

Чл. 40. Глобите или имуществените санкции по този закон се налагат по реда на чл. 405 от Закона за съдебната власт.

Допълнителни разпоредби

§ 1. По смисъла на този закон:

1. „потребител“ е всяко физическо лице, което действа за цели, които са извън рамките на неговата търговска или професионална дейност, занаят или професия.

2. „търговец“ е всяко физическо или юридическо лице, което действа в рамките на своята търговска или стопанска дейност, занаят или професия в публичния или в частния сектор, както и всяко лице, което действа от негово име и за негова сметка.
3. „колективни интереси на потребителите“ е общият интерес на потребителите, а за целите за налагане на мерки за обезщетение е общият интерес на група потребители.
4. „група потребители“ са всички потребители, които са увредени индивидуално от нарушение на колективните интереси на потребителите, което противоречи на разпоредбите на чл. 5, и които са представени в представителния иск.
5. „представител на групата потребители“ е индивидуален потребител или квалифицирана организация, по смисъла на чл. 4, ал. 1 и който/която действа от името на групата потребители.
6. „квалифицирана организация“ е всяка организация или публичен орган, която представлява интересите на потребителите и е призната от министъра на икономиката и индустрията, или от държава-членка на Европейския съюз, че има право да предявява представителни иски за защита на колективните интереси на потребителите във връзка с нарушение на разпоредбите на националното право и правото на ЕС, посочени в чл. 5.
7. „представителен иск“ е иск за защита на колективните интереси на потребителите, предявен от квалифицирана организация от името на потребители, имащ за цел преустановяване или забрана на практика или обезщетение за вреди или и двете.
8. „национален представителен иск“ е представителен иск, предявен от квалифицирана организация, включена в списъка на квалифицираните организации в Република България, които имат правен интерес да предявяват иски за преустановяване или забрана или за обезщетение за вреди или и двете срещу търговец, независимо от това дали търговецът е установен на територията на страната или в друга държава-членка на Европейския съюз.
9. „трансграничен представителен иск“ е представителен иск, предявен от квалифицирана организация в държава-членка на ЕС, различна от тази, в която е призната квалифицираната организация.
10. „практика“ е всяко действие или бездействие на търговец.
11. „обезщетение“ е мярка, която задължава търговец да предостави на засегнатите потребители конкретно средство за правна защита, в зависимост от случая и съгласно предвиденото в националното законодателство или в законодателството на ЕС, като: обезщетение, ремонт, замяна, намаляване на цената, прекратяване на договора или възстановяване на платената цена.
12. „Обезщетение за вреди на колективния интерес на потребителите“ е мярка, която задължава търговец, да предостави обезщетение на сдружение на потребителите или на Комисията за защита на потребителите по начин, определен от съда по справедливост.

§ 2. За неуредените въпроси по този закон се прилагат разпоредбите на Гражданския процесуален кодекс.

§ 3. Този закон въвежда разпоредбите на Директива (ЕС) 2020/1828 на Европейския парламент и на Съвета от 25 ноември 2020 година относно представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите и за отмяна на Директива 2009/22/ЕО.

§ 4. Министърът на икономиката и индустрията в срок до 26 декември 2023 г. предоставя публикувания списък по чл. 26, ал. 1 на Европейската комисия, заедно с наименованието, предмета на дейност и правноорганизационната форма на включените в него квалифицирани организации.

Преходни и Заключителни разпоредби

§ 5. В Закона за защита на потребителите (обн., ДВ, бр. 99 от 2005 г.; изм., бр. 30, 51, 53, 59, 105 и 108 от 2006 г., бр. 31, 41, 59 и 64 от 2007 г., бр. 36 и 102 от 2008 г., бр. 23, 42 и 82 от 2009 г., бр. 15, 18 и 97 от 2010 г., бр. 18 от 2011 г., бр. 38 и 56 от 2012 г., бр. 15, 27 и 30 от 2013 г., бр. 61 от 2014 г., бр. 14, 57, 60 и 102 от 2015 г., бр. 59 и 74 от 2016 г., бр. 8, 58 и 103 от 2017 г., бр. 7, 20 и 37 от 2018 г., бр. 17, 45 и 100 от 2019 г., бр. 13 и 52 от 2020 г., бр. 20 и 23 от 2021 г., бр. 20 от 2022 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 65, ал. 3 се отменя.

2. В чл. 147, ал. 3 думите „исковете по чл. 186 и 186а“ се заменят с „представителните искиове по Закона за представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите.“

3. В чл. 148, ал. 1, т. 4 думите „глава девета, раздел IV“ се заменят със „Закона за представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите“.

4. В чл. 148а думите „глава двадесет и пета от Гражданския процесуален кодекс“ се заменят със „Закона за представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите“.

5. В чл. 164 се правят следните изменения:

а) в ал. 1, т. 7 се отменя.

б) алинеи 2 и 3 се отменят.

6. В глава девета, наименованието на раздел IV „Средства за колективна защита. Искиове за преустановяване на нарушения и за обезщетение на потребителите“ се отменя.

7. Членове 186 - 190 се отменят.

8. Чл. 226, ал. 1 се изменя така:

„Чл. 226. (1) Който, въпреки влязло в сила решение на съда, продължава прилагането на незаконна търговска практика или на клауза, включена в договор с общи условия с потребители, която е обявена за неравнопоставена, се наказва с глоба в размер от 5000 до 20 000 лв., а на едноличните търговци и юридическите лица се налага имуществена санкция в размер от 10 000 до 50 000 лв.

9. В Допълнителните разпоредби в § 13, т. 22 се отменя.

§ 6. В Закона за предоставяне на цифрово съдържание и цифрови услуги и за продажба на стоки (обн., ДВ, бр. 23 от 2021 г.) чл. 56 се изменя така:

„Чл. 56. Комисията за защита на потребителите и сдруженията на потребителите, включени в списъка по чл. 26, ал. 1 от Закона за представителните иски за защита на колективните интереси на потребителите могат да предявяват иски за преустановяване или забрана на практики по този закон, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, иски за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите и иски за обезщетение за вреди на колективния интерес на потребителите при условията и по реда на Закона за представителните иски за защита на колективните интереси на потребителите.“.

§ 7. В Закона за потребителския кредит (обн., ДВ, бр. 18 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 58 от 2010 г., бр. 91 от 2012 г., бр. 35 и 61 от 2014 г.; изм., бр. 14 и 57 от 2015 г.; изм. и доп., бр. 59 от 2016 г.; изм., бр. 20 от 2018 г.; доп., бр. 51 от 2018 г.; изм., бр. 17 от 2019 г.; изм. и доп., бр. 104 от 2020 г.), чл. 38 се изменя така:

„Чл. 38. Комисията за защита на потребителите и сдруженията на потребителите, включени в списъка по чл. 26, ал. 1 от Закона за представителните иски за защита на колективните интереси на потребителите могат да предявяват иски за преустановяване или забрана на практики по този закон, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, иски за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите и иски за обезщетение за вреди на колективния интерес на потребителите при условията и по реда на Закона за представителните иски за защита на колективните интереси на потребителите.“.

§ 8. В Закона за кредитите за недвижими имоти на потребители (обн., ДВ, бр. 59 от 2016 г.; доп., бр. 97 от 2016 г., бр. 103 от 2017 г.; изм. и доп., бр. 20 от 2018 г.; доп., бр. 51 от 2018 г.; изм., бр. 17 от 2019 г.) в чл. 62, ал. 3 се изменя така:

„(3) Комисията за защита на потребителите и сдруженията на потребителите, включени в списъка по чл. 26, ал. 1 от Закона за представителните иски за защита на колективните интереси на потребителите могат да предявяват иски за преустановяване или забрана на практики по този закон, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, иски за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите и иски за обезщетение за вреди на

колективния интерес на потребителите при условията и по реда на Закона за представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите.“.

§ 9. В Закона за предоставяне на финансови услуги от разстояние (обн., ДВ, бр. 105 от 2006 г.; изм. и доп., бр. 23 от 2009 г.; изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 61 от 2014 г., бр. 14 I 57 от 2015 г., бр. 20 от 2018 г.), чл. 20 се изменя така:

„**Чл. 20.** Комисията за защита на потребителите и сдруженията на потребителите, включени в списъка по чл. 26, ал. 1 от Закона за представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите могат да предявяват искиове за преустановяване или забрана на практики по този закон, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, искиове за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите и искиове за обезщетение за вреди на колективния интерес на потребителите при условията и по реда на Закона за представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите.“.

§ 10. В Закона за електронната търговия (обн., ДВ, бр. 51 от 2006 г.; изм. и доп. бр. 105 от 2006 г.; изм., бр. 41 от 2007 г., бр. 82 от 2009 г., бр. 77 от 2011 г.; доп., бр. 105 от 2011 г.; изм., бр. 57 от 2015 г.; доп., бр. 94 от 2018 г.; изм., бр. 17 от 2019 г.; изм. и доп., бр. 96 от 2020 г.; изм., бр. 15 от 2022 г.; доп., бр. 53 от 2022 г.), чл. 22 се изменя така:

„**Чл. 22.** Комисията за защита на потребителите и сдруженията на потребителите, включени в списъка по чл. 26, ал. 1 от Закона за представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите могат да предявяват искиове за преустановяване или забрана на практики по този закон, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, искиове за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите и искиове за обезщетение за вреди на колективния интерес на потребителите при условията и по реда на Закона за представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите.“

§ 11. В Гражданския процесуален кодекс (обн., ДВ, бр. 59 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 50 от 2008 г., бр. 63 от 2008 г.; изм. бр. 69 от 2008 г., бр. 12 от 2009 г., изм. и доп., бр. 19 и 42 от 2009 г.; изм., бр. 47 и 82 от 2009 г.; изм. и доп., бр. 13 и 100 от 2010 г.; изм., бр. 5 от 2011 г. с Решение № 15 на КС на РБ от 21.12.2010 г. по к.д. № 9/2010 г.; изм., бр. 45 от 2012 г.; изм. и доп., бр. 49 от 2012 г.; доп., бр. 99 от 2012 г.; изм. и доп., бр. 15 от 2013 г.; изм., бр. 66 от 2013 г., бр. 53 и 98 от 2014 г.; изм. и доп., бр. 50 от 2015 г.; доп., бр. 15 от 2016 г.; изм., бр. 43 от 2016 г.; изм. и доп., бр. 8 от 2017 г.; доп., бр. 13 от 2017 г.; изм., бр. 63 от 2017 г.; изм. и доп., бр. 86 от 2017 г.; изм., бр. 96 от 2017 г.; изм. и доп., бр. 102 от 2017 г., бр. 42 и 65 от 2018 г., бр. 38 от 2019 г.; изм., бр. 83, 98 и 100 от 2019 г.; доп., бр. 68 от 2020 г.; изм. и доп., бр. 98 и 110 от 2020 г.; изм., бр. 9 от 2021 г.; изм. и доп., бр. 15 от 2021 г.; изм., бр. 15 от 2022 г.; изм. и доп., бр. 62 от 2022 г.), в чл. 310, ал. 1, т. 4 се изменя така:

„4. за преустановяване или забрана на нарушения по Закона за представителните искиове за защита на колективните интереси на потребителите;“.

§ 12. Организацията, включени в списъка на квалифицираните организации в Република България, които имат правен интерес да предявяват искиове за

преустановяване или за забрана на действия или търговски практики, които са в нарушение на колективните интереси на потребителите, изготвен на основание чл. 164, ал. 1, т. 7 от Закона за защита на потребителите, които желаят да бъдат признати за квалифицирани организации по смисъла на този закон подават заявление до министъра на икономиката и индустрията за включване в списъка по чл. 26, ал. 1.

§ 13. Всякащите съдебни производства по дела, образувани преди 25 юни 2023 г. по реда на глава девета, раздел IV „Средства за колективна защита. Искове за преустановяване на нарушения и за обезщетение на потребителите“ на Закона за защита на потребителите се довършват по досегашния ред.

§ 14. Устройственият правилник на Комисията за защита на потребителите се привежда в съответствие с изискванията на закона в едномесечен срок от влизането му в сила.

§ 15. Законът влиза в сила от 25 декември 2022 г. и се прилага за представителни искове, предявени на или след 25 юни 2023 г., с изключение на:

1. чл. 24, който се прилага по отношение на представителни искове за обезщетение за вреди на колективните интереси на потребителите или на индивидуални искове за обезщетение за вреди, причинени от нарушения на колективните интереси на потребителите, извършени след 25 юни 2023 г.;

2. параграфи 5 - 11, които влизат в сила от 25 юни 2023 г.